שכח קדרה על גבי כירה ובישלה בשבת מהו אישתיק ולא א"ל ולא מידי למחר נפק דרש להו [א]המבשל [א]בשבת [ב]בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ולא שנא מאי ול"ש רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו להיתירא מבשל הוא דקא עביד מעשה במזיד לא יאכל אבל האי דלא קא עביד מעשה במזיד נמי יאכל רב נחמן בר יצחק אמר [ב]לאיסורא מבשל הוא דלא אתי לאיערומי בשוגג יאכל אבל האי דאתי לאיערומי בשוגג נמי לא יאכל מיתיבי [ג]שכח קדירה על גבי כירה ובישלה בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל בד"א בחמין שלא הוחמו כל צורכן ותבשיל שלא בישל כל צורכו אבל חמין שהוחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו בין בשוגג בין במזיד יאכל דברי ר"מ ר' יהודה אומר חמין שהוחמו כל צורכן מותרין מפני שמצטמק ורע לו ותבשיל שבישל כל צורכו אסור מפני שמצטמק ויפה לו וכל המצטמק ויפה לו כגון כרוב ופולים ובשר [ד]טרוף אסור וכל המצטמק ורע לו מותר קתני מיהא תבשיל שלא בישל כל צורכו בשלמא לרב נחמן בר יצחק לא קשיא כאן קודם גזרה כאן לאחר גזרה אלא רבה ורב יוסף דאמרי להיתירא אי קודם גזרה קשיא מזיד אי לאחר גזרה קשיא נמי שוגג קשיא מאי גזירתא דאמר רב יהודה בר שמואל א"ר אבא אמר רב כהנא אמר רב בתחילה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל וה"ה לשוכח משרבו משהין במזיד ואומרים שכחים אנו חזרו וקנסו על השוכח קשיא דר' מאיר אדר' מאיר קשיא דר' יהודה אדר' יהודה דר' מאיר אדר"מ לא קשיא הא לכתחילה הא דיעבד דר' יהודה אדר' יהודה נמי לא קשיא כאן בגרופה וקטומה כאן בשאינה גרופה וקטומה איבעיא להו עבר ושהה מאי מי קנסוהו רבנן או לא ת"ש דאמר שמואל בר נתן א"ר חנינא כשהלך רבי יוסי לציפורי מצא חמין שנשתהו על גבי כירה ולא אסר להן ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה ואסר להן מאי לאו לאותו שבת לא [ג]לשבת הבאה מכלל דביצים מצומקות מצטמקות ויפה להן נינהו אין דאמר רב חמא בר חנינא פעם אחת נתארחתי אני ורבי למקום אחד והביאו לפנינו ביצים מצומקות כעוזרדין ואכלנו מהן הרבה: ב"ה אומרים אף מחזירין: אמר רב ששת לדברי האומר

מחזירין

רש"י

שכח קדרה. אליבא מאן דאסר: **המבשל בשבת.** משנה היא: **ולא שנא.** אבל האי דשכח קדרה לא שנא בין שוגג למזיד והכי דרש להו סתמא ולא פירש אי אשוגג מדמה לה ומותר לאוכלה אי אמזיד מדמה לה ואסור: **במזיד נמי.** אם השהה על גבי כירה מבעוד יום יאכל: **דלא אתי לאיערומי.** ולעשות מזיד ולומר שוגג הייתי דלא נחשדו ישראל על השבתות: **דאתי לאיערומי.** דאיסור דרבנן הוא וקילא ליה ואתי לשהויי מזיד ויאמר שכחתי: **מיתיבי שכח קדרה כו' בשוגג.** כגון האי דשכח יאכל בשבת: **במזיד.** דלא שכח אלא הניח לא יאכל: **ובשר טרוף.** דגלי דעתיה דלא לאורחים קבעי לה: **וכל המצטמק ויפה לו.** כלומר וכן כל שאר המצטמק ויפה להם אסור לאוכלן אם השהן מזיד: **קתני מיהת.** בשלא בישל כל צרכו דיש חילוק בין שוגג למזיד במשהה. קשיא בין לרבה ורב יוסף דשרו מזיד בין לרב נחמן דאסר שוגג: **בשלמא לרב נחמן.** מצי לתרוצי כי תניא ההיא דשוגג יאכל לפני גזירה דאמרינן לקמן דגזרו על השוכחין וכי איתמר דר' חייא בר אבא דתרילנא אליביה דשוגג אסור לאחר גזירה: **אלא דרבה ורב יוסף.** דאמרי אליבא דר' חייא בר אבא להתירא אף במזיד: **אי קודם גזירה.** אתמר דר' חייא: **קשיא מיהא מזיד.** דהכא תניא במזיד לא יאכל: **ואי לאחר גזירה קשיא נמי שוגג.** דאפי' שוגג ה"ל למיסר דאילו מתני' קודם גזירה נשנית: **המבשל בשבת.** בידים דאיכא חיובא דאורייתא: **וה"ה לשוכח.** דהמשהה נמי מבעוד יום אם שכח בשוגג יאכל ואם במזיד השהה לא יאכל כאילו בשלה בידים בשבת: **קשיא דר' מאיר אדר' מאיר.** דתניא לעיל בריש פירקין [לז.] לר' מאיר אליבא דב"ה חמין אבל לא תבשיל והכא שרי חמין ותבשיל שבישל כל צרכו: **וקשיא דר' יהודה אדר' יהודה.** דהתם א"ר יהודה חמין ותבשיל והכא אסר תבשיל שבישל כל צרכו: **הא לכתחלה.** משנה קמייתא לשהות לכתחלה קמיירי והכן בהשהה כבר קאמר דמותר לאוכלה: **כאן בגרופה וקטומה.** ההיא דלעיל איירי בגרופה וקטומה כדקתני בה משהין על גבי גרופה וקטומה ואין משהין על שאינה גרופה ומה הן משהין על הגרופה שהתרנו לשהות ר"מ אומר כו' הלכך אפי' לכתחלה שרי ר' יהודה והכא כשאינה גרופה הלכך דיעבד אסר: **עבר ושהה במזיד מאי.** מותר לאוכלה או לא: **חמין לא אסר.** דמצטמק ורע לו: **בילים אסר.** דמצטמק ויפה לו: **מאי לאו לאותו שבת.** אסרן עליהן באכילה: **לא לשבת הבאה.** אסר להן עכשיו שלא לעשות כן לשבת הבאה אבל באכילה שרו: **מכלל דבילים מצומקות כו'.** בעיא היא: **והביאו לפניו.** בחול: **כעוורדין.** שנצטמקו עד שנעשו דקות כעוורדין קורמ"ש בלע"ז. ומדאמר ואכלנו הרבה מכלל דיפה להן:

מחזירין

תוספות

שכח קדרה על גבי כירה ובישלה בשבת מהו. אע"ג דקיי"ל כחנניא[א] הכא בעי דלא בשיל כמאכל בן דרוסאי דמודה ביה חנניא אי נמי בעי אפי' בקידרא חייתא והא דשרינן בפ"ק (דף יח: ושם) קידרא חייתא היינו דוקא[ב] בתנור שחומו רב דלא חיישי' יתבשל עד למחר אבל כירה דשליט בה אוירא[ג] אסור דאיכא למיחש שמא יחתה:

אבל האי דלא קעביד מעשה במזיד נמי יאכל. תימה דהא אמר בפ"ק (שם) לא תמלא אשה קדרה עססיות כו' ואם נתנה למוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו וי"ל דלאו הכי פריך שפיר מברייתא דמייתי:

בשלמא לרב נחמן בר יצחק כאן קודם גזירה כו'. תימה לר"י[ה] לימא תרווייהו קודם גזירה והא דשרי בברייתא שוגג היינו בבשיל[ד] כמאכל בן דרוסאי ורב נחמן[ה] איירי בדלא בשיל כמאכל בן דרוסאי כדפי' ותירץ ר"ת דבישלה בשבת משמע שלא היתה קודם לכן כלל מבושלת ולא בעי למימר נמי דרב נחמן סבר כר' יהודה דאסר תבשיל אפי' בישל כל צרכו וכ"ש לא בישל משום דדילמא ר' יהודה לא איירי אלא במזיד אבל בשוגג מודה לר"מ דשרי אפי' לא בישל כל צרכו:

קשיא דר' מאיר אדר' מאיר. כאן משמע דסתם חמין ותבשיל הוי נמי מבושל כל צרכו[ו] דאי לאו הכי לא הוה פריך מידי[ז] ורשב"א אומר[ח] דאפי' אי סתם חמין ותבשיל הוי בלא בשיל כל צרכו פריך שפיר דהא באינה גרופה משמע בברייתא דלעיל דאין משהין כלל אפי' בישל כל צרכו דאי הוה שרי בישל כל צרכו ה"ל לפרש מה הן משהין באינה גרופה כדמפרש[ט] אגרופה[י] והכא שרי ר"מ בישל כל צרכו אפי' באינה גרופה[יא] מ"מ נראה דסתם חמין ותבשיל הוי נמי בבשיל כל צרכו מדפשיטא ליה לתלמודא דמאן דאסר להחזיר אסר אפי' בישל כל צרכו כדמוכח גבי ואף ר' אושעיא סבר כו'[יב]:

הא לכתחלה הא דיעבד. לא סגי בהאי שינויא[יג] דהא לעיל שרי ר' מאיר סתם חמין דהויא אפי' לא הוחמו כל צורכן אפי' לכתחלה והכא אסר[יד] חמין שלא הוחמו כל צורכן אפי' דיעבד אלא צריך לשנויי כדמשני אקשיא דר' יהודה אדר' יהודה הא בגרופה וקטומה הא בשאינה גרופה[טו] ואדרבי יהודה נמי צריך לשנויא[טז] (דהכא) דהא לכתחלה הא דיעבד[יז] דהא בשאינה גרופה אסר לעיל אפי' חמין שנתבשל כל צרכו והכא שרי[יח] אלא דאיכא לשנויי הא לכתחלה הא דיעבד[יט]:

עבר ושהה מאי. בדלא בשיל כמאכל בן דרוסאי ליכא לאוקמי דהא כבר פשט לעיל לאיסורא כרב נחמן בר יצחק[כ] ונראה לר"י דמבעיא ליה בבשיל ובשוגג[כא] ואליבא דר' יהודה[כב] אע"ג דאין הלכה כר' יהודה[כג] אי אסר מצטמק ויפה לו דוקא במזיד[כד] או דילמא אפי' בשוגג ומייתי ראיה ממעשה דר' יוסי דאסר[כה] ומשמע ליה דאפי' בשוגג היה מדקאמר ונשתהו ולא קאמר ושיהו ומיהו לשון עבר ושהה משמע במזיד כמו עברה ולשה דפסחים (דף מג.) ואומר רשב"א דקודם גזירה בעו דאחר גזירה פשיטא דאסור בשוגג כמו מזיד:

לא לשבת הבאה. כולה סוגיא בשאינה גרופה דבגרופה ליכא שום אמורא דאסר כדפרישית לעיל והיינו כרב דאסר לעיל מצטמק ויפה לו:

אפילו

מסורת הש"ס

א) תוספתא פ"ג ב"ק עא. חולין טו. גיטין נג: בילה יז: [תרומות פ"ב מ"ג] כתובות לד., ב) [עי' תוספות ע"ז סו: ד"ה אמר רבא], ג) תוספתא פ"ג, ד) [פי' שמחתכין אותו חתיכות קטנות ומרסקין אותו עד שנטרף במקפה או בטיסני שכל זמן שמצטמק יוצא שמנו ומתערב עם הבישול. ערוך ערך טרף ג], ה) ושמא לתלמודא לא נראה לחלק כיון דר"מ אוסר אפילו תבשיל,

מוסף רש"י

בשוגג יאכל. אפילו הוא עצמו ואפילו בו ביום (ב"ק עא. וחולין טו. וכעי"ז גיטין נג:) ואין צריך להמתין עד הערב בכדי שיעשו, דהא דאמרינן בעלמא לערב בכדי שיעשו, לית ליה לר' מאיר אלא היכא דעבד ישראל איסורא ובמזיד דאיכא חיובא דלא נמטייה הנאה מאיסורא, אבל בשוגג לא (חולין שם). **במזיד לא יאכל.** בו ביום עד שתחשך, ובכדי שיעשו, והוא הדין לאחרים נמי דאסור למיכליה בו ביום, דטעמא משום דלא נמטייה הנאה מאיסורא הוא וכי שהי לאורתא בכדי שיעשו לא מטי ליה הנאה מניה, ואיידי דתני רישא בדידיה, דאשמעינן רבותא להתירא, תני נמי סיפא **בדידיה** (חולין שם, וכעי"ז ב"ק עא.). **או לא יאכל** הוא לעולם אבל אחרים ישראלים **אוכלים** (כתובות שם).

רבינו חננאל

הא דבעו מר' חייא בר אבא שכח קדירה ע"ג כירה ובישלה בשבת, ודרש להו המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ולא שנא, כלומר במבשל יש להפריש בין שוגג למזיד אבל בשוכח השוגג והמזיד שוין. רבה ורב יוסף אמרי שוכח בין שוגג ובין מזיד מותר לא קנסו רבנן אפילו במזיד, רב נחמן בר יצחק אמר שניהן אסורין וקי"ל כוותיה. ואותבינא עליה שכח קדירה על גבי כירה ובישלה בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל כו', ועלתה לרבה ורב יוסף בקושיא. **ואקשינן** הכא א"ר מאיר חמין שהוחמו כל צרכן ותבשיל שבישל כל צרכו בין בשוגג בין במזיד מותר, ובתחילת הפרק אמר ומה הן משהין, בש"א ולא כלום ובה"א חמין אבל לא תבשיל קשיא, דר' מאיר אדר' מאיר. ושנינן לא קשיא הא דקתני חמין אבל לא תבשיל לכתחילה. דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא, הא דקתני רבי יהודה הכא תבשיל שבישל כל צרכו אסור כירה שאינה גרופה ולא קטומה ולפיכך אסור, והאי דקתני התם משהין ע"ג כירה לב"ה חמין ותבשיל בגרופה וקטומה. **וכיון** שנתקשה רבה ורב יוסף, נתקיימו דברי רב נחמן בר יצחק וקי"ל כוותיה, כל השוכח קדירה ובישלה קודם גזירה הוה שרי ובתר גזירה קנסו רבנן אפילו שוגג. ומאי גזירה דבתחלה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל וה"ה לשוכח, ומשרבו משהי קדירה במזיד ואומרים שוכחים היינו, גזרו אף על השוכח. **וכיון** דסלקי דמצטמק ויפה לו אסור, איבעיא לן עבר ושהה מאי. ואתינן למיפשטא מהא דתניא דאסר רבי יוסי בצפורי ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה, (שמא) [ש"מ] עבר ושהה קנסו רבנן. ודחינן לא אסר להו לעשות כן אלא לשבת הבאה. וכן סוגיא דשמעתא. **פיס' בה"א אף מחזירין.** אוקימנא הא דקתני מחזירין בשבת הוא ואפילו כמה פעמים ודוקא בכירה גרופה וקטומה. והני מילי שלא הניחם ע"ג קרקע כלל אלא מחזיקם בידו ודעתו עליהם

עין משפט
נר מצוה

ז א מיי' (פ"ג מהל' שבת הלכה ד) ופ"ו הל' כג סמג לאוין סה טור וש"ע א"ח סימן שיח סעיף א:
ח ב ג מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה ט סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן רנג סעיף א:

לעזי רש"י

קורמי"ש. פירות העוזרר (שיח בר).

מוסף תוספות

א. בבשיל ולא בשיל. תוס' הרא"ש. ב. להניח. תוס' הרא"ש. ג. אפי' לצורך מחר. תוס' הרא"ש. ד. בתחילה. תוס' הרא"ש. ה. דאסר. תוס' הרא"ש. ו. [ו]הוחמו כל צורכן. תוס' הרא"ש. ז. [ד]נישני לי' דההיא דלעיל מיירי דבשיל כמאכל ב"ד, והא דהכא דבשיל כ"צ כדקתני בהדיא, אע"כ משום דסתם חמין ותבשיל כ"צ נמי משמע. תוס' הרא"ש. ח. דלאו ראי' הוא. תוס' הרא"ש. ט. מה הן משהין. תוס' הרא"ש. י. אע"כ משמע דכל דבר אסור להשהות ע"ג שאינה גרופה. תוס' הרא"ש. יא. ואהא קא משני 'הא לכתחילה הא דיעבד'. תוס' הרא"ש. יב. מקומקום של חמין, ואת"ל דדוקא היכא דלא בשיל כ"צ אסור להחזיר, מנ"ל דסבר דמחזירין אפי' בשבת, דלמא ההוא קומקום של חמין, הוחם כ"צ הוה. תוס' הרא"ש. יג. [ד]אכתי תיקשי לן חמין אחמין. ריטב"א. יד. במזיד. רשב"א. טו. ובהך שינויא נמי מתרצא הא דקשיא מדר' מאיר אדר' מאיר בחמין. תוס' הרא"ש. טז. דר' מאיר, דמשני. תוס' הרא"ש. יז. דבההיא שנויא דהא בגרופה וכו' לא מתרצי כולהו פירכי דר' יהודה, דהא אכתי קשה. תוס' הרא"ש. יח. מפני שמצטמק ור"ל. ריטב"א. יט. ופירוקי דעביד תלמודא הכא לר"מ ור' יהודה היינו לפרוקי קושיא דתבשיל, וכי תיקשי לך מחמין לחמין מפכינן פירוקי אהדדי ולא תיקשי לן מידי. ריטב"א. כ. ואפי' בשוכח, וכ"ש בעובר ומשהה. רשב"א. כא. [ד]אי במזיד מיבעיא לי' וכו' הא בהא פליגי ר"מ ור' יהודה במצטמק ויפ"ל אי אסיר במזיד אי שרי. תוס' הרא"ש. כב. דאמר מצטמק ויפ"ל אסור. תוס' הרא"ש. כג. מיבעיא לי'. תוס' הרא"ש. כד. דאיירי בי' ר"מ. תוס' הרא"ש. כה. וא"ת, היכי מייתי ראי' ממעשה דר' יוסי, דלמא במזיד הוה, י"ל. תוס' הרא"ש.

רב נסים גאון

כירה. אמר רבי חנינא כשהלך רבי יוסי לציפורי. הדבר שגרם לו לילך לציפורי הוא שמפורש בבמה מדליקין [דף לג] יוסי ששתק יגלה לצפורי.

[א]מחזירין אפילו בשבת ואף ר' אושעיא סבר אף מחזירין אפי' בשבת דא"ר אושעיא פעם אחת היינו עומדים לעילא מר' חייא רבה והעלנו לו קומקמוס של חמין מדיוטא התחתונה לדיוטא העליונה ומזגנו לו את הכוס והחזרנוהו למקומו ולא אמר לנו דבר א"ר זריקא א"ר אבא א"ר תדאי לא שנו אלא שעודן בידו אבל הניחן ע"ג קרקע אסור א"ר אמי ר' תדאי [א]דעבד לגרמיה הוא דעבד אלא הכי א"ר חייא א"ר יוחנן אפילו הניחה על גבי קרקע מותר פליגי בה רב דימי ורב שמואל בר יהודה ותרוייהו משמיה דרבי אלעזר אמרי חד אמר [ב]עודן בידו מותר ע"ג קרקע אסור וחד אמר הניחן על גבי קרקע נמי מותר אמר חזקיה משמיה דאביי הא דאמרת עודן בידו מותר לא אמרן אלא [ג]שדעתו להחזיר אבל אין דעתו להחזיר אסור מכלל דעל גבי קרקע אע"פ שדעתו להחזיר אסור איכא דאמרי אמר חזקיה משמיה דאביי הא דאמרת על גבי קרקע אסור לא אמרן אלא שאין דעתו להחזיר אבל דעתו להחזיר מותר מכלל שבעודן בידו אע"פ שאין דעתו להחזיר מותר בעי ר' ירמיה תלאן במקל מהו הניחן על גבי מטה מהו בעי רב אשי פינן ממיחם למיחם מהו תיקו: **מתני'** [ד]תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא לא יתן בין מתוכו בין מעל גביו כופה שהסיקוהו בקש ובגבבא ה"ז ככיריים בגפת ובעצים הרי הוא כתנור: **גמ'** תנור שהסיקוהו סבר רב יוסף למימר תוכו תוכו ממש על גביו על גביו ממש אבל לסמוך שפיר דמי איתיביה אביי כופה שהסיקוהו בקש ובגבבא הרי הוא ככיריים בגפת ובעצים הרי הוא כתנור ואסור הא ככירה שרי במאי עסקינן אילימא על גביו ובמאי אילימא כשאינו גרוף וקטום אלא כירה כי אינה גרופה וקטומה על גביו מי שרי אלא לאו לסמוך וקתני הרי הוא כתנור ואסיר אמר רב אדא בר אהבה הכא בכופה גרוף וקטום ותנור גרופה וקטומה עסקינן הרי הוא כתנור [ה]דאע"ג דגרוף וקטום על גביו אסור דאי ככירה כי גרופה וקטומה שפיר דמי: תניא כוותיה דאביי [ו]תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא אין סומכין לו ואין צריך לומר על גביו ואין צריך לומר לתוכו ואין צריך לומר בגפת ובעצים כופה שהסיקוהו בקש ובגבבא סומכין לו [א] ואין נותנין על גביו בגפת ובעצים אין סומכין לו אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי האי כופה היכי דמי אי ככירה דמי אפילו בגפת ובעצים נמי אי כתנור דמי אפילו בקש ובגבבא נמי לא אמר ליה נפיש הבליה מדכירה וזוטר הבליה מדתנור היכי דמי כופה היכי דמי כירה א"ר יוסי בר חנינא [ז]כופה מקום שפיתת קדרה אחת כירה מקום שפיתת שתי קדרות אמר אביי ואיתימא רבי ירמיה אף אנן נמי תנינא [ג]כירה [ח]שנחלקה לאורכה טהורה לרחבה טמאה כופה בין לאורכו בין לרוחבו טהור: **מתני'** [ט]אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל ולא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר [י]ולא יטמיננה בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה מעשה שעשו אנשי טבריא [כ]והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין אמרו להם חכמים אם בשבת כחמין שהוחמו בשבת ואסורין ברחיצה ובשתיה אם ביום טוב כחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה: **גמ'** איבעיא להו גלגל מאי אמר רב יוסף [ל]גלגל חייב חטאת אמר מר בריה דרבינא אף אנן נמי תנינא

כל

מחזירין אפילו בשבת. ביום המחרת ולא תימא פלוגתייהו משחשכה והתם הוא דשרו משום דמוכחא מילתא דאדעתא דאהדורי לצורך מחר שקיל ליה אבל ביום לא מוכח דשקיל ליה אדעתא דאהדורי ובטלה לה הטמנה וה"ל כמטמין לכתחלה: **קומקמוס.** יורה קטנה: **דיוטא.** עלייה: **למקומו.** לכירה: **אבל הניח על גבי קרקע אסור.** להחזיר דבטלי לה הטמנה דאתמול והוי כמטמין לכתחלה: **לגרמיה.** יחיד הוא בדבר ואין הלכה כמותו: **תלאן במקל מהו.** כעודן בידו דמי או כהניחן ע"ג קרקע דמי: **פינן ממיחם למיחם מהו.** מי הוי כמטמין לכתחלה ואסור להחזירן לכירה או לא: **מיחם.** קומקמוס שמחמם בו חמין: **מתני' תנור.** מתוך שקצר למעלה ורחב למטה נקלט חומו לתוכו טפי מכירה: **כופה.** בגמרא מפרש לה עשוי חלל ככירה אבל ארכו כרחבו ואין בו אלא שיעור שפיתת קדירה אחת וכירה יש בה שפיתת שתי קדירות: **גמ' על גביו.** על שפתו: **אבל לסמוך.** אצל דופנו: **הא ככירה שרי.** כלומר מדקתני הרי הוא כתנור מכלל דאי הוה מדמי ליה לכירה הוה שרי ושמעינן מינה דכירה שהוסק בגפת ובעצים שרי: **ובמאי קאי.** קס"ד בשאינה גרופה ואי על גבה מי שרי: **תניא כוותיה דאביי.** דאסור לסמוך אתנור: **אפי' בגפת ועצים.** לשתרי בגרופה וקטומה: **שנחלקה לאורכה.** הרי בטלו שתי שפיתותיה שנחלקת רחבה לשתים הלכך טהרה מטומאתה שהרי ניתצה: **נחלקה לרחבה.** נמצאו שתי השפיתות קיימות זו לבדה וזו לבדה: **כופה בין לאורכה בין לרחבה טהורה.** שהרי ארכה כרחבה וכולה מקום שפיתה אחת: **מתני' אין נותנין ביצה בצד המיחם.** קומקמוס של נחשת: **בשביל שתתגלגל.** שתצלה קצת עד שתהא מגלגלת: **ולא יפקיענה בסודרין.** לא ישברנה על סודר שהוחם בחמה כדי שתצלה מחומו של סודר: **בחול ובאבק דרכים.** שהוחמו מכח חמה. ובגמרא[ג] מפרש אמאי לא פליג רבי יוסי בהא: **והביאו סילון.** מבעוד יום: **של צונן.** כדי לחממן [ד]דהמים נמשכין ובאין כל השבת: **לתוך אמה.** של חמי טבריא: **אם בשבת.** אותן שבאו בשבת: ה"ג **כחמין שהוחמו:**

גמ'

אפילו בשבת. פירש בקונטרס בשבת ביום המחרת ולפ"ז ה"ל למינקט אפי' ביום השבת[א] ולמאי דפרישית[ה] דעיקר פלוגתייהו בחול אתי שפיר[ב]: **פינה** ממיחם למיחם מהו. וא"ת דבפרק במה טומנין (לקמן דף נא.) תניא[ג] וכן היה רשב"ג אומר לא אסרו אלא באותו מיחם אבל פינה ממיחם למיחם מותר אלמא במיחם אחר שרי טפי והכי משמע איפכא ואור"ת דהכא גבי שהיה ע"ג כירה כשהוא באותו מיחם שהוא חם לא אתי לחתויי אבל במיחם אחר שהוא קר אתי לחתויי אבל גבי הטמנה שרי טפי כשהוא קר דבחיתוי מועט לא יועיל: ורשב"א מפרש בשם ר"י דהתם בהטמנה דהוי לצורך מחר ליכא למיחש לחיתויי דבלא חיתוי יתחמם הרבה אבל הכא דבעי לה בלילה איכא למיחש לחיתויי ומיהו קצת משמע התם דמיירי במטמין בלילה (ת"י):

תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא לא יתן כו'. אי להחזיר תנן הכא נמי האי לא יתן לא יחזיר אבל להשהות משהה אפילו בתנור שאינו גרוף וקטום כדמשמע בפ"ק (דף יח:) °דשרינן קידרא חייתא ובשיל כמאכל בן דרוסאי אפילו באינו גרוף וקטום ומשמע התם דבתנור איירי דקאי אהא דקתני התם לעיל לא תמלא אשה קדרה א)עססיות[ד] כו':

אילימא בשאינה גרופה. האי לישנא לאו דוקא[ז] דאביי סבר דלא מיתוקמה בגרופה דבגרופה לא מסתבר ליה שיהא חילוק בין גפת ועצים לקש וגבבא דאי הוה מצי אביי לאוקמה בגרופה כדמוקי לה רב אדא לא הוה מצי למפשט מידי[ח] ורב אדא דמוקי לה בגרופה סבר דיש לעולם יותר חום כשהסיקוה בגפת ובעצים אע"ג דגרופה מבקש ובגבבא:

תניא כוותיה דאביי כו'. יש דגרסי בסיפא כופה שהסיקוהו בגפת ובעצים ב)אין סומכין לה דאי גרס סומכין לה לא אתא כוותיה דאביי דאית ליה דבכופה נמי אין סומכין[ט] כדאמרינן לעיל וי"ל[י] דאי גרסינן סומכין[יא] איכא לאוקמה בגרופה ונקט גפת ועצים לרבותא דאפילו הכי סומכין לה[יב]:

לא יטמיננה בחול. אע"ג דאמר בלא יחפור (ב"ב דף יט. ושם) דחול דקריר מקרר דחמים מחים והכא בילה היא קרה הכא מיירי בחול שהוחם בחמה דומיא דאבק דרכים:

מעשה והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין כו'. מבעוד יום הביאוהו כדפירש בקונטרס ואין שום איסור כלל בהבאה כדתניא בפרק קמא (דף יח.) פותקין מים לגינה ומתמלאת והולכת כל השבת כולה ואסרו ברחיצה גזירה שמא יערבם בשבת ולערבם בשבת אסור משום תולדות האור ואשיבא כחדא גזירה ג)ואם היינו מפרשים דבסילון היו בו נקבים וכשהיו רוחצים בשבת היו פותחים הנקבים ומתערבין הצוננין בחמין הוה אתי שפיר טפי דהשתא ליכא אלא חדא גזירה אטו חמי האור אך בגמרא מדמי לה להטמנה מבעוד יום ויליף מינה לאסור להטמין

עין משפט נר מצוה

ט א ב ג ד ה ו ז מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה ה ז י סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן רנג סעיף ב:

י ח מיי' פט"ז מהל' כלים הלכה יג:

יא ט י מיי' פ"ט מהל' שבת הל' ב ג טוש"ע א"ח סי' שיח סעיף ג:

יב כ מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה ג סמג שם טוש"ע א"ח סימן שכו סעיף ג וסימן רנז סעיף ה ו וסעיף א:

[יב] ל [מיי' פ"ט מהל' שבת הלכה ב]:

מוסף רש"י

לגרמיה הוא דעבד. אין אדם מודה לו (ברכות מח.).

תוס' ישנים

א) ואי מתני' להשהות תנן בתנור נמי אסור להשהות אע"ג דקידרא חייתא[ה] שרי[ו] ההוא כחנניא ומתני' אי להשהות תנן אתיא דלא כחנניא:

ב) ולפ"ז צריך למגרס בתר הכי ואצ"ל ע"ג ואצ"ל בתוכה ואי גרסי' סומכין גרסי' ונותנין אפילו ע"ג ואפילו בתוכה:

ג) והא דחשיב לה כחמין שהוחמו בשבת משמע טפי כפי' ראשון:

מוסף תוספות

א. ד'אפילו בשבת', כל יום שבת משמע, לילו ויומו. ריטב"א. ב. דאצטריך לאפוקי דלא תימא דמחזירים מבעו"י קאמר. ריטב"א. ג. לגבי מטמין בדבר שאינו מוסיף [הבל]. פי' הר"ן. ד. ותורמוסי' ותניח בכל התנור. תוס' הרא"ש. ה. ובשיל. תוס' הרא"ש. ו. ואפי' אינו גרוף, ואתנור קאי כדקתני לעיל [א"כ] אמאי אסרינן לתת תבשיל בתנור. תוס' הרא"ש. ז. אלא הכי הו"ל למימר 'ובמאי עסקינן, אילימא על גביו ובשאינו גרוף וקטום הוא', כלומר וע"כ בשאינו גרו"ק הוא, ולא דק בלישנא. רשב"א. ח. דהוה מוקמי' לה בגרו"ק. תוס' הרא"ש. והרי הוא כתנור, דאע"ג דגרוף וקטום, ע"ג אסור, דאי בכירה שפיר דמי. רשב"א. ט. לפי מאי דהוה מפרש מתני'. תוס' הרא"ש. י. דאפי'. תוס' הרא"ש. יא. ל"ק מידי. תוס' הרא"ש. יב. ואע"ג דפרישית לעיל דמשמע לי' לאביי דמיירי בשאינה גרופה מדקתני בגפת ועצים, היינו כדקתני לי' גבי איסורא, אבל הכא דגבי היתירא קתני לה, נקטיה לרבותא. תוס' הרא"ש.

מסורת הש"ס

א) [ברכות מח. וש"נ], ב) כלים פ"ז מ"ג, ג) [לקמן לט.], ד) [נ"ל והמים. דבש תמר], ה) [דף לז: ד"ה וב"ה אומרים, ועיי"ש.],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תנור כו' דשרינן קידרא חייתא ובשיל כמאכל בן דרוסאי. ק"ל הא שם לא נזכר מן מאב"ד אלא סתם ובשיל שפיר דמי אלא דתוס' כתבו שם דהיינו כמאב"ד דהא קיימא לן כחנניא וא"כ איך עשו כאן הוכחה מזה דלמא באמת תנור חמיר דכמאב"ד אסור ודאמרי' ובשיל ש"ד היינו כפשוטו ובשיל לגמרי גם אמאי לא הוכיחו כפשוטו דהא קתני ולא חררה על גבי גחלים אלא כדי שיקרמו פניה חררה היינו בתנור כמ"ש תוס' לעיל דף לז ע"א ד"ה אא"כ וכו' אף על גב דחררה בתוכה היא. והיינו ע"כ משום דחררה אופין בתנור. עכ"פ ראייתם מפ"ק תמוה מאד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' סומכין לו ואין נותנין. נ"ב נ"ל סומכין לו ונותנין כו':

רבינו חננאל

להחזירם הוא ששנינו אף מחזירין, אבל אם הניחם ע"ג קרקע אע"פ שהיה בדעתו להחזירם לכירה אסור. ואסיקנא לשמעתא בתרי לישני, וקי"ל כל כי האי גוונא בדאורייתא עבדינן לחומרא, ושבת איסורא דאורייתא היא. **תלאם** במקל או הניחם ע"ג המיטה או הניחם בכרעי המיטה או פינם ממיחם למיחם, הני כולהו איבעו ולא איפשיטו ועלו בתיקו, וקי"ל כל תיקו דאיסורא לחומרא. **מתני' תנור שהסיקו בקש וגבבא כו'.** אוקמא אביי לא יסמוך. תניא כוותיה תנור שהסיקו בקש ובגבבא אין סומכין לו ואין צ"ל [בתוכו. ואין צ"ל] על גביו, ואין צ"ל שהסיקו בגפת או בעצים. **כופה** שהסיקוה בקש ובגבבא הרי הוא ככירה, בגפת ובעצים הרי הוא כתנור ואסור, ואע"פ שהוא גרוף וקטום. ואסיקנא כופה מקום שפיתת קדירה אחת, כירה מקום שפיתת ב' קדירות. ודייקינן לה מהא דתנן כירה שנחלקה לאורכה טהורה לרחבה טמאה, פירוש עדיין תורת כלי עליה דהא יכול לשפות [בה] אחת, כופה בין לרחבה בין לארכה טהורה. והאי כופה נפיש הבליה מדכירה וזוטר הבליה מדתנור. וקי"ל מתניתין בתנור של נחתומין, [ותנור של נחתומין] מפורש בלא יחפור [ב"ב כ:], אבל תנור [דידן] ככירה של נחתומין היא. **פיס' אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל.** גלגל מאי, אמר רב יוסף גלגל חייב חטאת,